

Nieuwsbrief Pandhof Sinte Marie

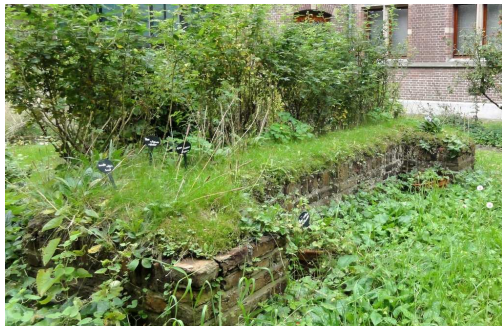
St. Mary's Cloisters - Mariaplaats Utrecht

Voorjaar 2015

Zodenbank Centraal Museum naar de Pandhof verhuisd

Op middeleeuwse afbeeldingen is Maria soms bij een zodenbank te zien in een gesloten tuin, de hortus conclusus, symbool van haar maagdelijkheid. Bijna honderd jaar geleden werd in de tuin van het Centraal museum zo'n tuin ook werkelijk aangelegd als een 'levend schilderij', inclusief een zodenbank. Een zodenbank is een bank opgebouwd uit stenen of hout

waarop graszoden gelegd werden. In dat gras groeien laagblijvende Mariaplanten als madeliefjes, ereprijs en akeleien en achter de bank vormen rozen een kleurig en geurig decor. Jarenlang hebben tuinmannen en later vrijwillige tuiniers deze tuin en de zodenbank in ere gehouden ondanks dat de besloten tuin steeds verder ontmanteld werd. De hekken met rozen om de tuin werden bij de vorige verbouwing van het Centraal Museum verwijderd en met de huidige verbouwing van het museum moest ook de tuin inclusief zodenbank het veld ruimen. We hebben met een artikel in de krant en een gesprek met de directie geprobeerd het tij te keren, maar de plannen stonden al vast.

[zodenbank Centraal Museum, 2014](#)

Het binnenterrein achter het museum en de Klaaskerk wordt aantrekkelijk ingericht en toegankelijk gemaakt, maar voor dit groene erfgoed was helaas geen plaats. Een gemiste kans. Wij vinden de zodenbank zo'n bijzonder element dat we ons vervolgens hebben ingespannen om deze op een andere plaats te behouden. Mede dankzij een bijdrage uit het leefbaarheidsbudget en enkele extra donaties van donateurs is het gelukt de kloostermoppen en graszoden te vervoeren en een zodenbank in een wat kleinere vorm op te bouwen. En wel op de beste plek die we konden bedenken: in de Pandhof Sinte Marie.

[Barthélemy van Eyck, ca. 1465](#)

Open Tuinendag: zaterdag 27 juni van 10.00 tot 17.00

Deze dag zal in het teken van de naderende start van de Tour de France staan. Programma:

- o 10.00 tot 17.00: toelichting op de tuinthema's, kleine plantenmarkt
- o 12.30 tot 13.00: Binnenstadskoor Zangria zingt Franse liedjes
- o 13.00 u. Trigon o.l.v. Margot Kalse zingt oude Marialiederen
- o vanaf 14.00: middeleeuwse muziek met Clara Oscura

zodenbank in de Pandhof, mei 2015

keizerskronen en dichtersnarcissen, april 2015

Kloostergang niet meer in vrije verkoop

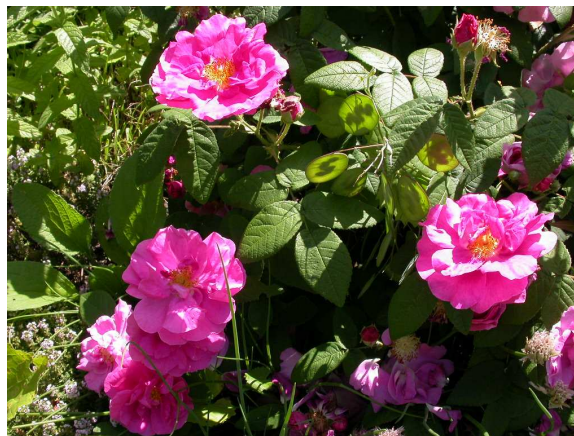
Vorig jaar berichtten we dat de kloostergang, die grotendeels eigendom is van de Rijksgebouwendienst, in de vrije verkoop terecht was gekomen. De Oud Katholieke Kerk, die een klein deel van de kloostergang in bezit heeft, toonde belangstelling, maar zag later toch van aankoop af. Inmiddels is de Stichting Hollandsch Monument in het leven geroepen, die als doel heeft de 34 monumenten die door het rijk te koop zijn gezet (waaronder de kloostergang) als Hollands cultureel historisch erfgoed te beschermen. Deze stichting voert nu besprekingen over de overname van deze monumentale objecten. We steunen dit initiatief en hopen dat er genoeg geld voor het onderhoud zal komen.

Rosa gallica – Franse roos

Met de Tour de France voor de deur en het Franse motto van de Open Tuinendag staat onze groep mediterrane planten meer in de belangstelling: lavendel, thijm, acanthus, rozemarijn, vijg, laurier, moerbeï, granaatappel en tamarisk. Er is één plant bij die ook een Franse naam heeft en dat is de Franse roos: de Rosa gallica.

Het verhaal gaat dat deze Rosa gallica al gecultiveerd werd door de Meden en Perzen meer dan duizend jaar voor Christus. Een Franse kruisridder bracht haar in de 13e eeuw vanuit het Heilige Land naar zijn slottuin in Frankrijk. Linnaeus, die in de 18e eeuw planten hun wetenschappelijke naam gaf bedacht de naam Gallica, de oude naam voor Frankrijk.

Rosa gallica officinalis is een vroege cultivar van de Franse roos, die ook wel Apothekersroos genoemd wordt. Vanaf de 13e tot de 19de eeuw werd deze door apothekers gebruikt om geurstoffen en medicijnen uit te maken. Rozenolie werd verkregen door het bewerken, persen en destilleren van grote hoeveelheden rozenblaadjes. De olie werd toegepast bij angsten en depressie, maar ook voor vele cosmetische doeleinden. Rozenazijn was de eerste keus bij hoofdpijn en rozenhoning bij keelpijn. Rozenwater werd gebruikt bij acné en andere huidproblemen terwijl van de vitamine C-rijke rozenbottels thee, siroop of jam gemaakt. De bloemblaadjes werden ook gebruikt in salades, gebak en desserts. De blaadjes werden in het gerecht verwerkt of gesuikerd als garnering gebruikt. Ook werd er wel wijn of likeur van gemaakt.

De roos is een dubbelzinnig symbool; zij duidt enerzijds op eeuwigheid en hemelse volmaaktheid, en anderzijds op menselijke hartstochten, die van voorbijgaande aard zijn. Zij is tegelijk leven en dood, vruchtbaarheid en maagdelijkheid. De roos: liefde en geluk, maar ook kwetsbaarheid.

Een toepasselijk citaat van Gerrit Komrij (1944-2012):

"Men kan parfum in dozen ruiken - of rechtstreeks in de rozen duiken.